

ואפשר להכניס שכלולים בעבודה, להטיל אחריות על כל עובד ולקשור אותו לענף, חשיבות גדולה יש לייחס להתייעצויות של העובדים בישיבות משותפות. כשהענף יהיה בהיקף הנ"ל, תגדל גם חשיבותו במשק כולו ויש לו סיכויים גדולים יותר להיענות הנהלת המשק לתיקונים וסידורים שונים, שאף הם משפיעים לטובה על רוח הצוות.

מובן מאליו שכל הרחבה טעונה, קודם כל, בחינה מדוקדקת של כל הפרטים, כפי שהזכירו כבר אחדים מהמשתתפים בדיון זה. כיצד להרחיב את העדר — אם ע"י קניה מהחוץ, או ע"י גידול פרות במשק — גם זה תלוי בגודל העדר הקיים. מעדר של 80 פרות קשה לצפות להגדלה בשיעורים של ממש; לעומת זה, עדר בן 200 פרה מאפשר תוספת של 40 פרה בכל שנה ואף יישארו עודפים למכירה. עדר שהגיע כבר ל-160 פרות, אין לו צורך להוסיף פרות ע"י קניות, ויש באפשרותו לגדול בהדרגה ללא השקעות נכבדות.

תומצת מהחברת שנכתבה ע"י בנימין לב ופורסמה ע"י לישכת לכיש. המלכה"ד — י. ע.

הענף לחלוטין באותו משק. הריווחיות לאחר ההגדלה של עדר שהיה במצב טוב גם קודם לכן תלויה בהתאמתו לתנאים המשתנים. אין עדיין בארץ דוגמאות ומסורת לניהול עדר גדול ולאירגון העבודה בו. מציעי הדגם בפגישה זו צריכים היו להביא אלטרנאטיבות שונות בכיוון ההרחבה.

בענף הבקר במשק הקיבוצי אין להבדיל בין עבודות מקצועיות לבין עבודות רגילות. יש להעלות את רמת הצוות כולו. אם לא תוטל אחריות על כל אחד מחברי הצוות, לא יימצא למעשה צוות עובדים הראוי לשמו והענף לא ישא את עצמו. בצפון הארץ הושגה השתפרות הראנטאביליות בעקב ההרחבה של העדר הודות לכך שהיא היתה מלווה פיתוח וביסוס של צוות עובדים משופר. עדר קטן, המתבסס על עבודתם של 2-3 עובדים ותיקים, ללא מילואים, הנכונים לשאת באחריות הענף, לא יחזיק מעמד לאורך ימים, כי הוותיקים ייצאו מהעבודה ולא יימצא מי שיחליף אותם. בדרך כלל אינני רואה עתיד לעדר קטן במשק הקיבוצי. ההיקף המינימאלי הוא, לדעתי, 160-180 פרות. בעדר כזה כדאי

זו ט ו ת

- בסקר שנערך באירלנד מצאו ש-70% של מיתקני החליבה המאכאנית (ב-35 משקים שנסקרו) לא היו במצב תקין. הליקוי הנפוץ ביותר היה — חוסר "מלאי אויר".

• המהגרים הראשונים לאמריקה, שבאו להתנחל בה, נפגעו קשה בבריאותם מחמת היעדר בעלי חיים ממחלקת היונקים; לא נמצאו שם לא פרות, לא עזים ולא כבשים. באופן מיוחד נפגעו ילדי המהגרים, כיוון שאי אפשר היה לספק להם חלב, והתמותה ביניהם היתה רבה בחורף הראשון לשהייתם של המהגרים ביבשת החדשה. הוצא אז צו מיוחד לחייב את כל העולים החדשים להביא עימם פרה אחת ועז אחת לכל 6 נפשות, והודות לכך עלתה ההתנחלות על פסים נורמאליים. הנסיון המר, בו התנסו חלוצי אמריקה הראשונים בעקב היעדר בהמות חלב, השפיע על המהגרים שבאו אחר כך לא להסתפק בהבאת בהמות לפי המיכסה שנקבעה ע"י השלטונות, אלא אף הכפילו ושילשו אותה.

• כיצד בדקו את איכות החלב "בימים ההם"? בערים שונות באיטליה היו האכרים מביאים את החלב לשוק ומוכרים אותו ישר לצרכנים. ליד שערי השוק עמדו שומרים-שוטרים והיו בודקים כל כלי עם חלב באמצעות... ציפורן האצבע; כשהיו טובלים את האצבע בכד והחלב לא היה מתפור על פני הציפורן, וקצות טיפות החלב ניראו לבנים ובלתי שקופים, הרי "משלוח" כזה זכה בציון של חלב נקי, טבעי ובלתי מהול במים. השומרים האלה התמחו יפה בתפקידם והם היו קובעים ללא טעות את איכות החלב. כשהיו מגלים אצל מישהו (על הרוב אצל נשים, שהן היו הספקות העיקריות של חלב לשווקים אלה) חלב מזויף ובלתי נקי על יסוד הבדיקה הנ"ל, היו אוסרים את החלבן או החלבנית, קושרים אותם לעמוד הקלון ומריקים את החלב על ראשיהם; כך הם נשארו עומדים עד סגירת השוק. שיטה מקורית זו של פיקוח על טיב החלב, שהיתה נהוגה באיטליה במאה ה-16, היתה יעילה למדי, ומקרי הזיוף בימים ההם היו נדירים.

- בפאריז, ברחוב אמסטרדם, ישנה מסעדה, המציעה בתפריט שלה 200 מיני גבינה מכל ארצות העולם.